

از مسجد تا سنگر

تاریخ شفاهی

آیت‌الله سید عادل علی‌زاده

www.ketab.ir

مصاحبه: احمد رضا ایزدی

تدوین: صدیقه یوسفی باصری

سرشناسه	: علی زاده، سید عادل، ۱۳۲۶-، مصاحبه شونده
عنوان و نام پدیدآور	: از مسجد تا سنگر / تاریخ شفاهی سید عادل علی زاده؛ مصاحبه احمد رضا ایزدی؛ تدوین صدیقه یوسفی باصری؛ ویراستار صدیقه یوسفی باصری.
مشخصات نشر	: تهران : بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس استان تهران، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۰ ص: جدول، نمونه: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۹-۰۶۳-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر با حمایت معاونت سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس، مدیریت اسناد و مدارک اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس فارس منتشر شده است.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۲۶۱] - ۲۶۴.
موضوع	: علی زاده، سید عادل، ۱۳۲۶- -- مصاحبه ها
موضوع	: علی زاده، سید عادل، ۱۳۲۶- -- خاطرات
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- خاطرات
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Personal narratives
موضوع	: تاریخ شفاهی -- ایران
موضوع	: Oral history-- Iran
موضوع	: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- خاطرات
موضوع	: Iran -- History -- Islamic Revolution, 1979 -- Diaries
شناسه افزوده	: ایزدی، احمد رضا، ۱۳۲۵-، مصاحبه گر
شناسه افزوده	: یوسفی باصری، صدیقه، ۱۳۵۷-، گردآورنده، ویراستار
شناسه افزوده	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس استان تهران
شناسه افزوده	: سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس
شناسه افزوده	: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس استان فارس، مدیریت اسناد و مدارک
رده بندی کنگره	: DSR۱۶۲۹
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۴۳.۹۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۵۰۹۱۲
اطلاعات رکوردر کتابشناسی	: فیبا

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس
اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس فارس

از مسجد تا سنگر

(تاریخ شفاهی آیت الله سید عادل علی زاده)

تدوین: صدیقه یوسفی باصری / مصاحبه: احمد رضا ایزدی

صفحه آرا: اطلس دهقانی / ویراستار: صدیقه یوسفی باصری

قطع کتاب: رقعی / تعداد صفحات: ۲۳۰ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰ / چاپ: سرمدی

ناشر: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس / شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۹-۰۶۳-۲

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

همه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

این اثر با حمایت معاونت سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس - مدیریت اسناد و مدارک اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس فارس منتشر شده است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
دست‌نوشته راوی.....	۶
مقدمه.....	۷
پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول: تولد تا پایان تحصیلات حوزوی.....	۱۷
فصل دوم: فعالیت‌های انقلابی و فرهنگی.....	۴۱
فصل سوم: جنگ تحمیلی.....	۱۵۹
فصل چهارم: مروری بر زندگی بعد از جنگ.....	۲۰۷
فصل پنجم: اسناد و تصاویر.....	۲۱۵
منابع و مأخذ.....	۲۲۷

مقدمه

بررسی ریشه‌ها و شرح وقایع جوامع بشری با نگرش تاریخی، یکی از کارکردهای متأخر تاریخ است. البته روشن است که علم تاریخ برای رسیدن به این هدف، در گردآوری داده‌ها و پردازش آن‌ها از روش‌های تازه‌ای بهره برده است که «تاریخ شفاهی» یکی از آن‌ها است. تاریخ شفاهی که روشی تازه برای گردآوری خاطرات و روایت‌های شفاهی رخدادهای تاریخی است، شاید از جهاتی کهن‌ترین شیوهی تاریخ‌نگاری نیز به‌شمار آید و با تعیین معیارها و استانداردهای لازم برای این روش تازه که جایگاه ویژه‌ای در تاریخ‌نگاری یافته می‌توان آن را شاخه‌ای از «علم تاریخ‌نگاری» قلمداد نمود. در حقیقت محتوای تاریخ شفاهی از طریق فرآیند مصاحبه به‌دست می‌آید که شامل مشاهدات و تجربه‌های تاریخی اشخاص یا نقل‌قول‌های آنان از دیگر حاضران در صحنه‌ی تاریخ است. تاریخ شفاهی به واسطه جزئی‌نگری، دخالت «شناخت روان» در بیان و نگارش تاریخ، مستندسازی و اصالت‌بخشی،

روش مناسبی برای تدوین و ثبت دقیق تاریخ، و شناساندن درست رخدادهای می باشد. آنچه از این گونه‌ی تاریخ‌نگاری حاصل می‌شود، روایت مستندی است که در کنار اطلاعات دیگر، تا اندازه‌ای فراوان، بخشی از (ناگفته‌ها و اسرار) و معماهای تاریخی را به‌ویژه در حوزه تاریخ معاصر بیان و حل می‌کند. چنین شیوه‌ای این بستر را برای محقق فراهم می‌کند که رخدادهای را نه از یک روزنه، که به‌مثابه نوعی تجربه‌ی گروهی بنگرد و به واکاوی آن پردازد، همچنین در قضاوت تاریخی به اسنادهای پیش‌تری دست یابد و در سیر مطالعاتی، خود از اعتمادی بیش‌تر و کارش از اعتباری بهتر برخوردار شود.

با نگاهی به جنگ‌های دوران معاصر درمی‌یابیم که دفاع مقدس ملت ایران نقطه‌ی عطفی در تاریخ معاصر به‌شمار می‌رود که یکی از ویژگی‌های برجسته‌ی آن حضور همه‌ی اقشار و طبقات اجتماعی است. بنابراین برای نگارش دقیق تاریخ دفاع مقدس باید به‌سراغ شاهدان عینی این رخداد در سطوح مختلف رفت. این امر نیز تنها با رعایت دقیق اصول و فرآیندهای تدوین تاریخ شفاهی میسر می‌شود. یکی از مشکلات تدوین تاریخ شفاهی در این دوره این است که هرچه از سال‌های دفاع مقدس دورتر می‌شویم بیماری، فراموشی خاطرات و کاهش حافظه‌ی ناشی از کهن‌ت شاهدان آن، نقش مخرب خود را بیش‌تر می‌نمایند. از سوی دیگر، بر اثر سیر طبیعی تاریخ در سال‌های گذشته شماری از فرماندهان و رزمندگان دفاع مقدس رخت از جهان فانی بسته‌اند که این

خود، ضایعه جبران‌ناپذیری در گردآوری خاطرات، و تدوین تاریخ شفاهی تلقی می‌شود. بنابراین از آنجا که مرور زمان، گردآوری منابع شفاهی تاریخ دفاع مقدس و تدوین آن را تهدید می‌کند، ضروری است همه‌ی آثار و اسناد دفاع مقدس با شیوه‌های عملی گردآوری و ثبت و منتشر شود. در این راستا «سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس» با درک اهمیت و آگاهی از این رسالت و مسئولیت و با انگیزه‌ای جهادی، گام‌هایی را در راه ثبت و نشر خاطرات فرماندهان و نیروهای حاضر در رخدادهای هشت سال دفاع مقدس برداشته است؛ دفاعی که پرافتخارترین روزهای مقاومت و پایداری ملت ایران را پدید آورده و امروز به ثبت و ضبط در سینه‌های تلخی‌ها، شادی‌ها و زوایای گوناگون آن در گرو نهضت گسترده‌ای برای تحقق این کار بزرگ است. امید است با توکل به خداوند منان و همت والای کارشناسان و متخصصان عرصه تاریخ‌پژوهی و تاریخ‌نگاری بتوانیم گنجینه‌های ماندگار این «دوران طلایی» را به‌عنوان میراث گران‌بها برای ترویج فرهنگ ایشار و شهادت، در نسل‌های آینده به یادگار بگذاریم.

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس